

## Nr 246.

*Utlåtande i anledning av väckta motioner angående ersättning för skada, åstadkommen av person, som avvikit från anstalt m. m.*

(3:e avd.)

I fem inom andra kammaren väckta motioner har behandlats frågan om ersättning av allmänna medel till person, som lidit skada genom åtgärd av vid sinnessjukhus eller vissa andra anstalter intagen eller över huvud genom brottslig handling. Sålunda har yrkats

*dels* i motionen II: 84 av herrar *Berg* och *Osterman* att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning beträffande möjligheterna att lämna ersättning till person, som lidit skada eller förlust genom åtgärd av vid sinnessjukhus eller annan anstalt intagen;

*dels* i motionen II: 139 av herrar *Johnsson* i Stockholm och *Andersson* i Dunker att riksdagen ville i princip uttala, att skador och förluster, som tillfogats allmänheten genom personer som avvikit från av staten ledd eller på dess uppdrag upprättad anstalt, skola ersättas av statsmedel, där ersättning icke annorlunda kan erhållas, samt för kommande budgetår ställa ett belopp av 50 000 kronor till Kungl. Maj:ts förfogande för täckande av dylika förluster, och hemställa till Kungl. Maj:t att uppdraga riktlinjer för dylik ersättnings utfående;

*dels* i motionen II: 221 av herr *Nilson* i Spånstad *m. fl.* att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och förslag i den fråga, som berörts i motionen (ersättning för de förluster och skador, som bevisligen vållats enskilda personer genom förseelser och brott av personer, som villkorligt frigivits eller rymt från vissa anstalter och vårdhem);

*dels* i motionen II: 276 av herr *Andersson* i Dunker att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1947/48 anvisa ett belopp av 50 000 kronor att efter socialstyrelsens prövning användas till ersättning för skadegörelse av det slag som i motionen angivits;

*dels ock* i motionen II: 279 av herr *Ekdahl*, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande möjligheten att, där vederbörandes ekonomiska förhållanden det motivera, genom samhälleliga åtgärder bringa ersättning för eller lindra ekonomisk skada, som drabbat av brott träffade personer, vilka icke genom i laga ordning utdömt skadestånd eller genom ersättning i annan form kunna hållas skadeslösa för dem tillfogade förluster.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottet.* Förslaget i motionen II: 279 att ersättning skall kunna utgå av statsmedel för skada, som tillfogats genom brottslig gärning, finner utskottet vara värt beaktande. Onekligen skulle införandet av en sådan ordning innebära ett värdefullt komplement till det rättsskydd, som samhället genom sina organ giver den enskilde medborgaren.

Emellertid bilda dessa skador ur ersättningssynpunkt en mycket heterogen grupp. Detta gäller såväl skadornas art, och det sätt, varpå de uppkommit, som även frågan om det sätt varpå de utan statens ingripande i allmänhet må bliva reglerade. En utredning i ämnet skulle ställas inför åtskilliga svårlösta frågor och måste befaras bli synnerligen omfattande och tidskrävande. Detta torde gälla även med den av motionären angivna begränsningen av utredningsuppdraget till att avse fall, där vederbörandes ekonomiska förhållanden skulle särskilt motivera ersättning av allmänna medel. Utskottet finner sig med hänsyn härtill icke berett förorda, att utredning i ämnet nu påkallas från riksdagens sida. Emellertid förtjänar utredningsfrågan enligt utskottets mening ytterligare överväganden. Uppmärksamhet synes böra ägnas spörsmålet om uppdraget för en eventuell utredning lämpligen kan begränsas till att avse vissa grupper av de mera angelägna fallen. De erfarenheter, som vinnas vid den utredning utskottet här nedan förordar, kunna måhända giva underlag för ett fortsatt övervägande av den här berörda frågan.

I övriga motioner har ersättning av allmänna medel ifrågasatts endast beträffande skador vållade av sådana, som äro intagna på sinnessjukhus m. fl. anstalter, eller rymt eller försöksvis utskrivits därifrån. Efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall har ersättning för dylika skador hittills i viss omfattning tillerkänts skadelidande med anlitan av anslag till extra utgifter. Enligt utskottets mening bör en utredning av dessa ersättningsfrågor omedelbart inledas. Förslag till åtminstone provisoriska åtgärder för att utan anlitan av den nödfallsutväg, som extra utgiftsanslagen erbjuda, möjliggöra ersättning av statsmedel i ömmande fall av skador av här avsett slag bör om möjligt föreläggas redan nästa riksdag. Utskottet är ej berett att, såsom påyrkats i vissa motioner, redan nu tillstyrka särskild medelsanvisning för skadornas ersättande. Tills vidare torde alltså den utväg böra anlitas, som anslagen till extra utgifter erbjuda.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

- a) i anledning av motionerna II: 84, 139, 221 och 276 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om ersättning av allmänna medel för skador, vållade av

personer, vilka äro eller varit intagna på sinnessjukhus m. fl. anstalter,

b) i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört i anledning av motionen II: 279,

II. att motionerna II: 139, 276 och 279, i den mån de ej behandlats under I, ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 juli 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

---

*Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:*

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Pauli, Andréén, Bergvall, Gustaf Karlsson, Heiding, Mannerskantz, Gustaf Iwar Anderson, Berling och Ivar Persson; samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Ward, Falla, Rubbestad, Mårtensson, Lindholm, Pettersson i Dahl, Boman i Kieryd, Åkerström, Petterson i Degerfors, Thapper och Birke.

---

Iduns tryckeri, Esselte ab. Stockholm 1947

717189